

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА
ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

АНДРЕЕВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 11578/04)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

10 февруари 2011 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

10/05/2011

*Решението е окончателно съгласно член 44 § 2 от Конвенцията.
Може да претърпи редакционни промени.*

По делото Андреев срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ в състав:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *председател*,
Изабел Беро-Льофевър (Isabelle Berro-Lefèvre),
Миряна Лазарова Трайковска (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Здравка Калайджиева,
Гана Юдкивска (Ganna Yudkivska),
Ангелика Нусбергер (Angelika Nußberger),
Джулия Лафранк (Julia Laffranque), *съдии*,
и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на отделението*,
след обсъждане в закрито заседание на 18 януари 2011 г.,
постанови следното решение, взето на посочената дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 11578/04) срещу Република България, подадена на 17 март 2004 г. пред Съда на основание чл. 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „Конвенцията“) от българския гражданин г-н Станко Найденов Андреев („жалбоподател“)

2. Българското правителство („Правителството“) е представено от своя агент – г-жа С. Атанасова от Министерството на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди, че е нарушено правото му на достъп до съд в гражданскоправната област.

4. На 27 май 2008 г. председателят на Пето отделение решава да съобщи жалбата на Правителството. В съответствие с член 29 § 1 от Конвенцията също така е решено жалбата да се разгледа по същество едновременно с разглеждането на нейната допустимост.

ФАКТИТЕ**ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО**

5. Жалбоподателят е роден през 1922 г. и живее в София.

6. След приемането през 1991 г. на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, който предвижда възстановяване на собствеността или обезщетяване за земеделски земи, които в миналото са били колективизирани или отчуждени, жалбоподателят подава заявление за реституция на парцел от 500 кв. м, намиращ се в

предградие на София. С решение от 24 януари 1995 г. местната поземлена комисия приема, че възстановяване на собствеността на парцела в реални граници е невъзможно поради построения там път.

7. В съответствие със закона жалбоподателят претендира тогава за обезщетение под формата на равностоен парцел или компенсаторни бонове. На 20 април 2000 г. с решение № 925/20.04.2000 поземлената комисия признава правото му на обезщетение и определя стойността на парцела на 411 лева.

8. Жалбоподателят обжалва решението пред съда, който нарежда експертиза за определяне стойността на парцела. С решение от 27 април 2001 г. Софийски районен съд констатира нищожността на административния акт на основание, че той е постановен от незаконен състав на поземлената комисия. Преписката е изпратена обратно на комисията.

9. На 28 септември 2001 г. комисията приема ново решение, № 925/28.09.2001, и оценява парцела на същата стойност. Жалбоподателят подава жалба пред съда срещу решението, регистрирана в Софийски районен съд под номер 2059/2002.

10. Съдът поисква от жалбоподателя да уточни дали жалбата му е насочена срещу решение № 925 от 20 април 2000 г., или срещу решение № 925 от 28 септември 2001 г. В отговор жалбоподателят посочва, че оспорва и двете решения. Вследствие на това с определение от 5 март 2002 г. съдът решава да раздели производството – дело № 2059/2002 за решението от 20 април 2000 г. и ново дело, образувано под номер 2066/2002, за решението от 28 септември 2001 г.

11. С решение от 24 юни 2002 г., като се произнася по дело № 2066/2002, районният съд приема, че оценката, съдържаща се в решението от 28 септември 2001 г., е направена според действащите правила и отхвърля жалбата на жалбоподателя. Последният подава касационна жалба.

12. С решение от 10 юни 2003 г. Върховният административен съд приема, че дело № 2066/2002 се отнася до решението от 20 април 2000 г., а не до това от 28 септември 2001 г. ВАС приема, че произнасяйки се по решението от 28 септември 2001 г., съдът е решил въпрос, който не е предмет на спора, но не е разгледал жалбата, с която е сезиран. Съдът отменя съдебното решение на това основание.

13. Като се произнася по жалбата на жалбоподателя, насочена срещу решението от 20 април 2000 г., Върховният административен съд приема, че тя е недопустима на основание, че въпросът за законосъобразността на решението вече е решен със съдебното решение на районния съд от 27 април 2001 г., придобило силата на пресъдено нещо. Въпреки факта, че мотивите на съдебното решение се отнасят до решението от 20 април 2000 г., диспозитивът му се отнася все пак до решението от 28 септември 2001 г.

14. В съдебното решение се посочва, че частта от диспозитива, която е с характер на определение, може да се обжалва с частна жалба пред разширен състав на Върховния административен съд. Жалбоподателят внася подобна жалба, в която заявява по-конкретно, че поради грешки на съдилищата, които не са по негова вина, жалбата му срещу решението от 28 септември 2001 г. в края на краищата е останала неразгледана.

15. С определение от 4 декември 2003 г. Върховният административен съд, като се произнася в състав от петима съдии, обявява жалбата за недопустима, приемайки, че въпреки дадената в решението от 10 юни 2003 г. индикация, тази част от диспозитива е окончателна и не подлежи на обжалване.

ПРАВОТО

I. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

16. Като изтъква членове 6 и 13 от Конвенцията, жалбоподателят се жалва, че съдебната жалба срещу решението на поземлената комисия от 28 септември 2001 г. не е разгледана по същество. Съдът счита, че е редно да разгледа оплакването от гледна точка на правото на достъп до съд в гражданскоправната област, въведено с член 6 § 1, който гласи следното:

„Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения (...), има право на (...) гледане на неговото дело (...) от (...) съд (...).“

17. Правителството поддържа, че жалбата на жалбоподателя е разгледана по същество в рамките на производство № 2066/2002, но че заинтересованото лице не е представило доказателствени средства, които да докажат твърденията му, и съдът е отхвърлил жалбата с решението си от 24 юни 2002 г.

18. В отговор жалбоподателят поддържа, че е използвал всички налични правни средства за защита и че жалбата му не е разгледана по същество.

A. Допустимост

19. Съдът констатира, че жалбата не е явно необоснована по смисъла на член 35 § 3 а) от Конвенцията. Тя не среща, от друга страна, никакво друго основание за недопустимост. Следователно е редно да бъде обявена допустима.

Б. По същество

20. Съдът припомня, че правото на съд, провъзгласено в член 6 § 1, аспект от което е правото на достъп до съд, не е абсолютно: то има негласно приети граници, защото самата му същност предполага регламентиране от страна на държавата. Договарящите държави се ползват в тази област с определена свобода на преценка. Съдът обаче е този, който следва последен да се произнесе по спазването на изискванията от Конвенцията; той трябва да се убеди, че поставените граници не ограничават достъпа до съд, предоставен на гражданина, по начин или до степен, при които правото се оказва накърнено в самата си същност. Освен това, подобно ограничение е в съгласие с член 6 § 1 само ако преследва законна цел и ако е налице разумно съотношение на съразмерност между използвани средства и преследвана цел (вж., наред с много други, *Бруая Гомес де ла Торе срещу Испания (Brualla Gómez de la Torre c. Espagne)*, 19 декември 1997, § 33, *Сборник решения 1997-VIII*).

21. В конкретния случай ако е вярно, че жалбата на жалбоподателя срещу решението на поземлената комисия от 28 септември 2001 г. е разгледана по същество от районния съд на 24 юни 2002 г. в рамките на дело 2066/2002, то Съдът отбелязва, че съдебното решение на районния съд е отменено от Върховния административен съд на 10 юни 2003 г. Очевидно смесвайки двете производства по двете различни решения, ВАС разглежда жалбата на жалбоподателя срещу другото решение, това от 20 април 2000 г. Грешката не е забелязана от състава от петима съдии на същия съд, който на 4 декември 2003 г. приема, че решението не подлежи на обжалване и отхвърля жалбата на жалбоподателя.

22. Така след отмяната на съдебното решение от 24 юни 2002 г. нито един съд не се е произнесъл по жалбата на жалбоподателя срещу решението от 28 септември 2001 г.

23. Тъй като неразглеждането на жалбата на жалбоподателя в конкретния случай изглежда е резултат от грешка, то не може да се приеме за оправдано от гледна точка на някаква преследвана законна цел (вж., *mutatis mutandis*, *ООД Аборкас срещу Франция (SARL Aborcás c. France)*, № 59423/00, § 35, 30 май 2006). Правителството, впрочем, не изтъква никакво съображение.

24. Следователно Съдът счита, че жалбоподателят е бил лишен от правото на достъп до съд в нарушение на член 6 § 1.

II. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

25. Съгласно член 41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея

и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.“

26. В бележките си в отговор на тези на Правителството жалбоподателят посочва, че стойността на парцела, за която е трябвало да бъде обезщетен, е 21 750 лева (11 108 евро) според оценката на вещото лице, направена в рамките на вътрешното производство.

27. Правителството не е представило бележки по този въпрос в определения срок.

28. Доколкото твърденията на жалбоподателя могат да бъдат тълкувани като претенция за обезщетение за претърпяна от него имуществена вреда, Съдът счита, че не може да спекулира за изхода на вътрешното производство, ако жалбата на жалбоподателя е била разгледана по същество. Съдът не забелязва следователно причинно-следствена връзка между констатираното нарушение и твърдяните имуществени вреди и отхвърля претенцията.

29. Жалбоподателят не е формулирал претенция за неимуществени вреди или за разноски. Следователно Съдът счита, че не следва да му присъжда сума на това основание.

30. Съдът припомня от друга страна, че в съответствие с добре установената му практика при нарушение на член 6 от Конвенцията е редно жалбоподателят да бъде поставен, доколкото е възможно, в равностойна ситуация на тази, в която би се намирал, ако не бяха нарушени изискванията на въпросната разпоредба. Решение, констатиращо нарушение, поражда за ответната държава правното задължение не само да заплати на заинтересованото лице присъдените суми за справедливо обезщетение, но и да избере, под контрола на Комитета на министрите към Съвета на Европа, общите и/или, ако е необходимо, индивидуални мерки, които да приеме във вътрешния си правен мир, за да сложи край на констатираното от Съда нарушение и да отстрани, доколкото това е възможно, последиците, за да възстанови в рамките на възможното предишната ситуация (вж., наред с други, *Янакиев срещу България*, № 40476/98, § 89, 10 август 2006).

31. Съдът отбелязва, че член 303, алинея 1, точка 7 от българския Граждански процесуален кодекс и член 239, точка 6 от Административнопроцесуалния кодекс, понастоящем в сила, позволяват преразглеждане на съдебното производство по искане на заинтересованата страна, когато в решение на Съда се констатира нарушение на Конвенцията. Тази възможност изглежда следователно достъпна за жалбоподателя. Независимо от всичко, с оглед вида на констатираното нарушение на Конвенцията (параграф 24 по-горе) и като има предвид специфичните обстоятелства в конкретния случай, Съдът счита, че най-подходящото обезщетение би било делото да бъде преразгледано, за да може жалбата на жалбоподателя да бъде

разгледана по същество (*Янакиев*, горещитирано, § 90; *Йордан Йорданов и други срещу*, № 23530/02, § 84, 2 юли 2009).

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ
ЕДИНОДУШНО:

1. *Обявява* жалбата за допустима;
2. *Постановява*, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията;
3. *Отхвърля* претенцията за обезщетение за имуществени вреди.

Изготвено на френски език и и оповестено в писмен вид на 10 февруари 2011 г. в съответствие с член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
Секретар

Пеер Лоренцен
Председател